



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 10779/2025
04.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Поповић адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Зоран Петровић адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3124/24 од 12.03.2025. године, у седници већа одржаној дана 04.09.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3124/24 од 12.03.2025. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3124/24 од 12.03.2025. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Новом Саду П 836/2023 од 12.07.2024. године у делу којим је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена на исплату накнаде штете у износу од 370.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан пресуђења са законском затезном каматом од утужења до исплате и накнаду трошкова парничног поступка, и обавезан тужилац да на име накнаде трошкова парничног поступка исплати туженој износ од 260.385,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности одлуке до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права. Тужиочева ревизија изјављена је и на основу члана 404. став 1. ЗПП, ради разматрања правних питања од општег интереса и у интересу равноправности грађана.

О ревизији тужиоца није одлучивано на основу наведене одредбе која се примењује када се другостепена пресуда не би могла побијати ревизијом. У овом случају другостепена пресуда је донета у имовинскоправном спору за накнаду материјалне штете чија вредност (члан 28. став 1. ЗПП) омогућава изјављивање ревизије у смислу члана 403. став 1. и 3. ЗПП.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да тужиочева ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је извршном пресудом Општинског суда у Новом Саду П 261/07 од 22.01.2008. године обавезан на исплату новчаног потраживања. На основу те пресуде покренут је извршни поступак у којем је тужена била пуномоћник повериоца, на основу пуномоћја од 04.02.2009. године. Извршење је одређено и спроведено на непокретностима дужника – тужиоца, његовом сувласничком уделу на кући на парцели .. КО Сремска Каменица и више парцела уписаних у лист непокретности .. у истој катастарској општини. Извршење је спроводио суд, а од 2021. године извршења спроводи јавни извршитељ. Тужилац се у извршном поступку користио правним лековима о којима је одлучивао суд. Извршење на кући у Сремској Каменици спроведено је тако што је она досуђена повериоцу и тужилац исељен са свим лицима и стварима, а извршење на непокретностима из листа непокретности .. КО Сремска Каменица је спроведено њиховом јавном продајом. Пописане покретне ствари у кући предате су на чување повериоцу и тужилац их је, уз одређене примедбе, преузео. Тужена је након смрти повериоца наставила да заступа његове законске наследнике. Извршење се и даље спроводи на пензији тужиоца.

Тужилац поднетом тужбом тражи да се тужена обавезе на исплату накнаде материјалне штете у висини од 370.000,00 евра у динараској противвредности. Тужбени захтев заснован је на тврдњи да му је штета проузрокована у периоду од 2014. до 2022. године, у извршном поступку који је вођен против њега, спровођењем извршења на његовим непокретним и покретним стварима.

Првостепени суд је применом правила о терету доказивања одбио тужбени захтев. По становишту тог суда, тужилац није доказао да му је тужена својим радњама, као пуномоћник повериоца у извршном поступку, нанела штету током спровођења извршења у потраживаном износу.

Другостепени суд је одбио тужиочеву жалбу и потврдио првостепену пресуду. По становишту тог суда, грађанскоправна одговорност тужене као адвоката, без обзира да ли се темељи на уговору или деликту увек је одговорност по основу кривице тако да адвокат може одговарати за штету само ако је скривљено повредио правила струке или професионалне етике. Другостепени суд у овом случају прихвата закључак нижестепеног суда да тужилац није доказао постојање штете и одговорност тужене у смислу члана 154. Закона о облигационим односима-противправну радњу коју је тужена током извршног поступка предузела као пуномоћник повериоца и њоме нанела штету коју потражује у овом спору.

Изложено правно становиште нижестепених судова прихвата и ревизијски суд, због чега наводе ревидента о погрешној примени материјалног права оцењује као неосноване.

Тужилац ревизијом указује да су у овом спору прекршене одредбе члана 32. став 1. и члана 36. став 1. Устава Републике Србије, Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и основна начела парничног поступка. Ове повреде тужилац образлаже подређеним положајем у поступку, зато што није имао стручну помоћ адвоката, а противник му је била странка која је по професији адвокат и при том заступана од стране адвоката, о чему нижестепени судови нису водили рачуна и нису га поучили о свим процесним правилима.

Парнично способна странка може парницу да води лично, што значи без адвоката или другог стручног помоћника. Одредбом члана 75. став 1. ЗПП прописано је да странка која је потпуно пословно способна може сама да предузима радње у поступку. Начело поучавања неуке странке постоји само у погледу њених процесних права. Тужилац се на припремном рочишту, након упознавања са правом да може ангажовати пуномоћника-адвоката, изричито изјаснио да не жели да ангажује пуномоћника. Током поступка, тужилац није изнео тврдњу да према свом општем имовном стању није у могућности да сноси трошкове поступка, да би га првостепени суд поучио о праву да предложи ослобађање од плаћања свих трошкова поступка (члан 168. став 2. ЗПП), које би последично водило признавању права на бесплатну правну помоћ (члан 170. ЗПП), односно бесплатну правну помоћ под условима и у поступку прописаним Законом о бесплатној правној помоћи („Службени гласник РС“ бр. 87/18).

Осим тога, повреда дужности суда да поучи неуку странку о његовим процесним правима може се подвести под релативно битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП. Зато ће другостепени суд такву повреду нижестепеног суда узети у обзир само ако се странка на њу у жалби позива и уколико оцени да је та повреда, с обзиром на околности спора у коме је учињена, могла утицати на тачност пресуде. Тужилац се у жалби није позвао на пропуст првостепеног суда да га као неуку странку поучи о свим његовим процесним правима.

Одбијање првостепеног суда да изведе све доказе које је тужилац предложио, из разлога наведених у образложењу његове пресуде, не може се сматрати ускраћивањем могућности неуке странке да докаже своје тврдње.

Нема погрешне примене материјалног права у погледу одлуке у меритуму. Тужена је у извршном поступку иступала као пуномоћник повериоца, а током поступка није утврђено постојање њених противправних радњи којима је тужиоцу нанета штета.

Из тих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић